

Федералізація України (фр. *fédéraliser* – об'єднувати у федерацію; лат. *foedus* – союз, договір) – ідея запровадження федеративного державного устрою в Україні. Історично «зовнішній» аспект (федеративна спілка України з іншими державами) представлений у поглядах «кирило-мефодіївців», М. Драгоманова, М. Грушевського та ін., у практиці СРСР (УРСР – союзна республіка). «Внутрішня **Ф.У.**» у дорадянській час існувала на рівні теорії як ідея «спілки вільних і самоуправних земель і громад». **Ф.У.** обстоював В. Чорновіл. Сьогодні **Ф.У.** підтримують окремі політичні сили та частина громадян. Незгодні вбачають у ній потенціал сепаратизму та загрозу територіальній цілісності країни. Офіційна українська влада проголошує наміри реформування України в унітарно-децентралізовану державу з наданням регіональному самоврядуванню додаткових прав у формуванні органів влади та здійсненні бюджетної політики. (*В. Северинюк*)

Федералізм (лат. *foedus* – угода) – ідеї, погляди, теорії, доктрини та реальні дії, спрямовані на створення, розвиток та функціонування федерації як форми політико-територіальної організації держави. **Ф.** вимагає розподілу та співвідношенні влади, яка зосереджена в руках федеральних органів та органів суб'єктів федерації, а також федералістської політичної культури, що базується на терпимості, повазі, компромісі, широкому використанні методу консультацій, принципі субсидиарності. Самодержавні структури та імперські концепції заперечують **Ф.**, а демократичні системи, зокрема республіканські та ліберально-конституційні доктрини, сприяють йому. Разом із тим, **Ф.** часто є історичним компромісом розвитку суспільства, в якому об'єктивно існують соціально-політичні та етно-культурні регіональні відмінності. (*Т. Панченко*)

Фейсбук-дипломат – посадова особа, організація країни, які за допомогою соціальної мережі Facebook інформують громадськість своєї та інших країн про свої основні рішення, участь у заходах і под. Із огляду на велику кількість користувачів Facebook та статус найвідомішої мережі в світі, інформація швидко поширюється з першоджерела; громадськість усередині країни та за кордоном об'єктивно інформується про події, рішення політиків, дипломатів, урядових, дипломатичних установ та под. *Див.: Нова публічна дипломатія; Фейсбук-дипломатія; Цифрова дипломатія.* (*М. Трофименко*)

Фейсбук-дипломатія (від назви однієї з найбільших соціальних мереж – Facebook) – спілкування органів державної влади, політичних, державних, громадських діячів однієї країни із громадськістю іншої за допомогою соціальної мережі Facebook, яка є найпопулярнішою соціальною мережею у світі, що почала працювати 04.02.2004 р. як мережа для студентів кількох американських університетів. Засновником та головою сервісу є М. Цукерберг. Кількість користувачів щомісяця становить 1,32 млрд осіб (за даними на середину 2014 р.), більше половини яких перевіряє свій аккаунт у Facebook щодня; кількість облікових записів українців становить понад 3,2 млн (станом на серпень

2014 р.). *Див.: Нова публічна дипломатія; Фейсбук-дипломат; Цифрова дипломатія.* (*М. Трофименко*)

Фемінізм (лат. *femina* – жінка) – рух, в основі якого є переконання про постійну дискримінацію жінок. **Ф.** характеризується боротьбою за надання жінкам рівних із чоловіками виборчих прав (сер. XIX ст. – перша пол. XX ст.). Головними вимогами **Ф.** були статева рівність, рівність в правах з чоловіками на працю, на освіту, у випадках розлучення, питаннях прав на дітей при розлученні, успадкування спільного майна, набуття права на власне майно заміжнім жінкам. Досягненнями **Ф.** стали набуття права неодруженим забезпеченим жінкам вступати до університетів, медичних шкіл, володіти власністю і управляти нею, права голосу на парламентських і місцевих виборах. (*О. Зінченко*)

Фемократія (лат. *femina* – жінка + дав.-грец. *κράτος* – влада) – побудована на на фемінізмі світоглядна орієнтація, що базовими характеристиками приватних, суспільно-політичних ін. стосунків вбачає рівні права та можливість жінок і чоловіків. Ідейними витоками **Ф.** є *радикальний фемінізм* і *паритетна демократія*. **Ф.** дискримінацію жінки за ознакою статі (сексизм) вважає наслідком універсальної дії патріархату як системи домінування чоловіків над жінками. Будь-яке особисте приниження жінки вважається справою політичною, оскільки пов'язане із патріархальною системою влади. Одним із завдань **Ф.** є докорінна зміна системи суспільного суспільства, де роль жінок, побудова феміноцентричного, постпатріархального суспільства, яке належить жінкам. Підтримує функціонування сучасних суспільств на засадах паритетної/гендерної демократії. **Ф.** забезпечується через пропорційне представництво жінок та чоловіків у всіх гілках як законодавчої, так і виконавчої влади. (*М. Петрушкевич*)

Філіація (лат. *filius* – син) – спосіб набуття громадянства індивідом в силу народження. Нормами міжнародного права встановлено, що кожен індивід із моменту народження має право на громадянство. У Конвенції про скорочення безгромадянства (1961) визначено, що «держава надає своє громадянство народженій на її території особі, яка в іншому разі була б апатридом». За загальновизнаними принципами міжнародного права, кожна дитина має право на громадянство; ця норма міститься у Декларації прав дитини (1959) і в Міжнародному пакті про громадянські і політичні права (1966). За нормами міжнародного права дитина за жодних умов не повинна залишитися апатридом. **Ф.** є основна та найпоширеніша форма надання громадянства. **Ф.** може здійснюватися на основі двох основних принципів: «права крові» (*ius sanguinis*) та «права ґрунту» (*ius soli*). (*С. Орлов*)

Фільтри пам'яті (нім. *erfahrungsscheitler*) – чинники, що впливають на конструювання спогаду чи відтворення пам'ятного образу у часовій перспективі. Термін упроваджено німецьким дослідником Р. Козеллеком (праця «Часові пласти. Дослідження з теорії історії»). **Ф.п.** обумовлені фільтрами сві-